

Pavel Chalupa, Topografie, funkce a vybavení úředních prostor ve šlechtických sídlech na počátku novověku, České Budějovice 2018 (Diplomová práce Historického ústavu Filozofické fakulty JU), 136 s. + volně vložená příloha

Posudek vedoucího diplomové práce

Navzdory badatelskému zájmu historiček a historiků o kulturně historické přístupy k dějinám šlechtických sídel v raném novověku zůstávaly dlouhou dobu stranou jejich zájmu kanceláře a další úřední prostory, jejich umístění v topografii hradů, tvrzí, zámků a paláců, zařízení a funkce v návaznosti na proměňující se reprezentační a praktické potřeby urozených osob. Diplomant správně poznal, že základní pramenné východisko ke studiu zvoleného tématu mu nabídnou inventáře šlechtických sídel, které představují pramen široké vypovídací hodnoty. Pavel Chalupa shromáždil 102 inventářů z let 1580-1700, v nichž našel údaje o kancelářích a jejich vybavení. Právě hluboký ponor do heuristiky představuje hlavní klad jeho diplomové práce. Ačkoliv autor cituje úctyhodné množství odborné literatury, její vypovídací hodnotu při hledání širšího interpretačního rámce svého výzkumu nedokázal beze zbytku využít.

Diplomová práce je logicky rozvržena do pěti základních kapitol, přičemž výklad o šlechtickém sídle v rezidenční síti a inventářích vykazuje kompilativní charakter, neboť je vystavěn (často doslova) na výpovědi několika titulů literatury. Těžiště Chalupovy práce spočívá v kapitole o kancelářských prostorech ve šlechtických sídlech a jejich hmotné kultuře, kde se zabýval nejen jejich umístěním, ale pozornost věnoval výbavě a funkci kancelářských pomůcek (název podkapitoly IV. 1. je zřejmě chybný). Při koncipování této kapitoly mohl pracovat bezprostředně s inventáři. To často činil bez hlubšího interpretačního kontextu a pokusu o srovnání.

Přestože se Pavel Chalupa metodologicky hlásí ke kulturně historickému pojetí Josefa Petráně v jeho Dějinách hmotné kultury, zůstal bohužel často pouze u popisu, či přepisu pramenů, navíc jazykově příliš úsporného a stylisticky velmi strohého. To je dobře vidět ku příkladu v jeho nesmělých pokusech o hledání souvislostí mezi vybavením kancelářů a postupující byrokratizací jako modernizačním procesem, jenž probíhal na různých úrovních politického systému v raně novověkém státě. Více teoretického přemýšlení by nepochybně obohatilo diplomantovy interpretační kroky. Jistou snahu bylo možné zaznamenat v části, v níž se pokusil (poněkud „šroubovaně“) objasnit zjištěné rozdíly ve vybavení kancelářských prostor. Předpokládám, že právě limity interpretace tohoto širšího srovnávacího kontextu se mohou stát námětem obhajoby.

Navzdory uvedeným metodologickým a interpretačním výhradám přináší Chalupova diplomová práce cenné poznatky materiálového charakteru, proto ji doporučuji k obhajobě a navrhuji její klasifikaci v e l m i d o b ř e.

České Budějovice 29. 05. 2018

prof. PhDr. Václav Bůžek, CSc.

